

Пудичева Г.О.

аспірант

Одеський національний економічний університет (Україна)

РОЗРОБКА ЗБАЛАНСОВАНОЇ СИСТЕМИ ПОКАЗНИКІВ ДЛЯ ЕНЕРГЕТИЧНОГО ГОСПОДАРСТВА ЗАГАЛЬНООСВІТЬОЇ ШКОЛИ

Аналізуючи стан енергетичних господарств в загальноосвітніх закладах, потрібно визначити основні показники, за якими буде відбуватися оцінка ефективності використання енергетичних ресурсів. Більшість авторів [1; 2] погоджуються, що основними показниками ефективності використання енергії є енерговіддача (прямий показник) та енергоємність (зворотній показник). Однак, відображаючи економічну складову ефективності, вони ігнорують соціальну та екологічну, що набувають особливого значення в теперішній час. Крім цього, оскільки в центрі нашої уваги лежать загальноосвітні школи, що не є виробниками продукції, показники енерговіддачі та енергоємності втрачають будь-який зміст. Тому в цьому випадку необхідна розробка системи показників, що будуть характеризувати з достатньою повнотою ефективність роботи енергетичного господарства, зважаючи на її складність та багатогранність.

У рамках концепції контролінгу широко застосовується збалансована система показників (ЗСП). Вона повинна допомогти керівництву виявити сильні та слабкі сторони у функціонуванні енергетичного господарства, визначити причини їх виникнення, а також сформулювати заходи, реалізація яких дозволить підвищити ефективність у необхідних напрямках роботи. ЗСП пов'язує стратегію підприємства з його діяльністю за основними чотирма напрямками: фінанси, взаємовідносини з клієнтами, внутрішні бізнес-процеси і навчання та розвиток персоналу. При розробці виникає питання чи можна розробити ЗСП саме для енергетичного господарства. Американський економіст М.Г. Браун [3] визначає два підходи у розробці ЗСП: стратегію «зверху – вниз» та стратегію індивідуальних стратегічних одиниць. Згідно другого підходу можливим є розробка окремої ЗСП для енергетичного господарства, адже можна чітко окреслити цілі, спрямовані на виконання єдиної стратегії підприємства. Розробка та впровадження ЗСП енергетичного господарства повинні ґрунтуватися на його стратегічній карті, що представляє собою графічне зображення цілей діяльності. Сама ЗСП має доповнювати карту показниками, орієнтирами та ініціативами, що можуть бути використані для оцінки успіху в досягненні поставлених цілей.

Таку ЗСП, розроблену для енергетичного господарства, що обслуговує загальноосвітню школу, представлено в табл.1. Вона була побудована на основі даних енергетичного господарства Роздільнянського району Одеської області, що обслуговує ЗОШ І-ІІІ ступенів с. Степове. У 2012/13 н.р. у ній навчався 201 учень. Площа будівлі складає 3346 м². З 2010 року для більш ефективного забезпечення потреби в енергетичних послугах в котельні, що обслуговує дану школу було встановлено котел АКО-200, що працює на альтернативному паливі (пелетах). Цей захід свідчить про спрямованість школи на шлях сталого

розвитку. Виходячи з цього, нами було розроблено стратегічні цілі для даного енергетичного господарства, що розкриваються в показниках ЗСП.

Дана ЗСП не носить вичерпний характер, оскільки вимагає певного уточнення на етапі впровадження. Відповідальні особи повинні врахувати всі особливості функціонування енергетичного господарства, що обслуговує дану школу, та внести відповідні коректування для успішного використання ЗСП на практиці. Однак, в цілому, застосування ЗСП в роботі енергетичного господарства дозволить доповнити оцінку його ефективності за фінансовими показниками низкою нефінансових, більш повною мірою характеризуючи його ефективність.

Таблиця 2.4.

ЗСП енергетичного господарства загальноосвітньої школи

Стратегічна перспектива	Стратегічна мета	Показник
Клієнти	Підвищити рівень забезпечення школи енергетичними послугами	Обсяг наданих енергетичних послуг
	Підтримувати заходи зі зниження енергоспоживання у школі	Обсяг енергетичних послуг на одного учня
		Обсяг енергетичних послуг на одиницю площі будівлі школи
	Розширити знання населення з енергозбереження	Рівень інформованості учнів про заходи з енергозбереження
	Сприяти зниженню шкідливих викидів	Рівень викидів шкідливих речовин
Внутрішні процеси	Розширити використання НВДЕ	Рівень використання НВДЕ
	Скоротити енергоспоживання	Загальний обсяг витрачених ПЕР
		Питомі витрати енергетичних ресурсів на одиницю енергії
		Коефіцієнт корисної дії
		Втрати енергії
		Коефіцієнт використання обладнання за потужністю
Навчання і розвиток	Розвинути навички з ефективного використання енергетичних ресурсів	Відсоток працівників, що потребують перенавчання
	Сприяти збереженню кадрової бази	Частка витрат на оплату праці в загальних витратах підрозділу
		Коефіцієнт текучості кадрів
	Забезпечити доступ співробітників до інформації з енергозбереження	Рівень інформованості працівників
Фінанси	Знизити витрати	Загальний рівень витрат
		Витрати на одиницю енергії
		Витрати на одного учня
		Витрати на одиницю площі будівлі школи

Література:

1. Літвінов О.С. Теоретичні засади ефективності використання енергії на підприємстві / Літвінов О.С., Літвінова В.О. // Вісник соціально-економічних досліджень. – 2010. – № 40. – С. 86-91.
2. Дзяна Г. Теоретичні основи державної політики у сфері енергозбереження / Г. Дзяна, Р. Дзяний // Ефективність державного управління. – 2010. – Вип. 23. – С. 72-79.
3. Браун М.Г. Сбалансованная система показателей: на маршруте внедрения / Марк Грэм Браун; [пер. с англ.]. – М.: Альпина Бизнес Букс, 2005. – 226 с.